

16. Φερντίνα υπ̄ 16η Ιουλίου 1938

Παρομοιος Δικαιοσ

Νομίζω, ότι δὲν θὰ ήμην εν τάξει οὗτε κρός τὸν θαυτόν μου οὗτε κρός τὴν "Υπηρεσίαν μου, δὲν ακέμπυκτον τὴν μεγάλην ἀπόγονήτευσιν, τὴν δικούσαν ἐδοκίμασα εἰς τῆς θε' αριθ. 565Ι8/3403 ακαντήσεως τοῦ Σεβαστοῦ "Υπουργείου.

Ἐγὼ ἀνέφερα τὴν τυχαίαν ἀναμάλυψιν δρισμένων ἀρχαίων οἷς εἰς τῇ δικηρεσίᾳ εὐσυνειδησέας μου καὶ τῇ ἀγάπῃ κρός τ' ἀντικείμενα τοῦ Κλάδου μου ἐθεώρησεν διοχρέωσιν νὰ Λητήσω τὴν διενέργειαν μεμρᾶς ἐρεύνης κρός διδσώσιν τούτων, διὰ νὰ μὴ παταστραφοῦν διελέτητα μᾶλις χαθεῖν διὰ καπτὸς διὰ τὴν "Εκιστήμην. Καὶ δρός ή τοιαντή μου αἴτησις δὲν ἐκρίθη "ἀκοχρῶσα", διότι, ως μοῦ τονίζεται, συμφώνως κρός τὸ ἀρθρον 35 τοῦ ιδιαίως περὶ ἀρχαιοτήτων, ἀνασκαφῆς ἐκτελοῦν μόνον οἱ "Ἐφόροι.

Οδὸν βεβαίως δικαιώματα ἔχω νὰ μὴ δεχθῶ τὴν ἀποψίν ταύτην τοῦ Σεβαστοῦ "Υπουργείου, διν καὶ εἴμαι βέβαιος, ότι τ' ἀρχαῖα ταῦτα κολὺν συντόρως θὰ παταστραφοῦν καὶ ἐπὶ πλέον εἴμαι διοχρεωμένος ν' ἀμοδώ τὴν συνήθη εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας πατακραυγήν τοῦ Κδερού, ότι ή ἀρχαιολογικῇ "Υπηρεσίᾳ ἀδρανεῖ καὶ δὲν ἐνδιαφέρεται νὰ περισώσῃ τὰ ἀρχαῖα. Άλλο τοῦτο τὸ μεγάλο τῆς Ψυχῆς μου καράκονον δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἐνφράσω, ότι ή εξαιρεσίς αὕτη σχεδόν μόνον εἰς ἐμὲ γίνεται.

"Ἔχω θε' ὅψει, ότι ἄλλοι συνάδελφοι εξετέλεσαν ἥδη ως "Ἐπιμεληταί ὅχι μόνον περιορισμένας καὶ απολύτως ἀναγνωστας

θρεύνας, οἷας εἶναι αὐταῖς, τὰς δικοῖας ἐγώ ἐζητησα ναὶ δὲν
μοῦ ἐπετράπησαν, ἀλλὰ ναὶ ἄλλας κολὺς εύρυτέρας. Καὶ ἀναφέ-
ρω συγγινειριμένως τὰ δόνδρατα τῶν συναδέλφων Σταυρούκούλου,
Θρεψιάδου ναὶ Μκαναλάνη, οἱ δικοῖοι ἐκανειλημμένως ἐκεχει-
ρησαν ἐκτεταμένας ναὶ συστηματικὰς ἀνασταφῆς. Καὶ οὐδόλως
μὲν φθονῷ τοὺς συναδέλφους, τοὺς δικοῖους δὲ παράδειγμα ἀνα-
φέρω. Ὑπενθυμίζω μόνον δρισμένας περικτώσεις, πατῶ τὰς δ-
κοῖας δὲν λεῖχεν δ ἀναφερόμενος νόρος, δ δικοῖος διὰ τῆς
μονομερείας του δχι μόνον ἀδικεῖ ναὶ παταδικᾶται εἰς ἀ-
δράνειαν τοὺς. Ἐπιμελητάς, ἀλλὰ δικότιμος ναὶ ἐνθέτει συ-
χρόνως ναὶ αὐτὸς τὸ Ἀλληνικὸν Κράτος.

Καὶ δρολογῶ, δτι δὲν ἐννοῶ, διατὶ ἐφαρμόζεται δ αὐθεπηρός
ναὶ ἀδικος αὐτὸς χεριορισμός, δστις, δνευ*δικερβολῆς, δικοδι-
ζει τὴν ἀνάκτυξιν τῶν νέων Ἀλλήνων δρχαιολογιῶν *Ἄκαλ-
λήλων ναὶ θέτει αὐτοὺς εἰς πολὺ πατωτέραν μοῖραν τῶν ξέ-
νων Ἀρχαιολόγων, τῶν δργαζομένων ἐν Ἀλλάδι. Διότι πράγματι
χερὶ ἀθίσου ἀνιστρητος πρόσειται, ἢν ἐξετασθεῖν ἀκό δ τῆς δρ-
θῆς των αλευρᾶς τὰ πράγματα. Αντλῶ τὰς σκέψεις ναὶ τὰς
παρατηρήσεις μου γένεται διαβάλλομαι, προσέδεσται διχώδησται-
σται δικότικότερός εἰν τῆς κείρας μου, ξετο ναὶ τῆς δλίγης, τὴν
δικοῖαν ἔχω ἀποκτήσει ἐν Κρήτῃ.

*Ενταῦθα ἐκανειλημμένως παρημολούθησα ἐκ μέρους τοῦ Σεβα-
στοῦ Ὑκουργείου συστηματικὰς ἀνασταφῆς τῶν ξένων Σχολῶν
ναὶ κολλάνις ἐξέφρασε ναθ*έαυτὸν τὴν ἀκορίαν, πῶς τὸ Ἀλλη-
νικὸν Κράτος δρκιστεύεται; τόσον εὐνόλως τὴν ἐξερεύνησιν τῶν
δρχαιολογιῶν πειρηλίων του εἰς ἀνθρώπους, οἱ δικοῖοι οὗτε
τὸν ἀνάλογον ηματαρτισμὸν οὗτε τὴν διαιτουργίην πρωτεύει-
λίαν ναὶ κείραν κολλάνις ἔχουν, ναὶ δὲν ἐννοῶ, διατὶ οἰοσδή-
κοτε Ἀλλην Ἐπιμελητῆς δὲν θὰ ἥδοντατο, ἐὰν εἴχε τ' ἀνάλογα
ὅλικα μέσα, νὰ διεξαγάγῃ παλότερον τὰς ἀνασταφᾶς, τὰς δικοῖας
οἱ ξένοι οὗτοι ἐκιστήρονται διενεργοῦν.

Δὲν ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ μειώσω τὸ οὔπορος οὐδενὸς, οὕτε μᾶς συνηθίζω νὰ ἔχω κατέ μεγάλην ιδέαν διὰ τὸν θαυτὸν μου. Άλλα δὲν δύναται νὰ μὴ εξανίσταται ἡ ψυχή μου μᾶς νὰ μὴ κληροῦται κινητας μᾶς ἀκογοητεύσεως, διαν βλέπω νὰ ἐκιτρέκεται εἰς τὸν *ν.* *Ναὶ Εἴτε γένετε* τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς νὰ ἐνεργῇ συστηματικάς μᾶς εἰς εὑρεῖαν ἔντασιν ἀνασημάφας, δικας συνέβη κέρυσσιν εἰς τὴν Ὀλοῦντα, ἐνῷ εἰς ἐμὲ ἀπαγορεύεται ν' ἀνασημάψω ἵνα τάφον μᾶς ἐν ἀκλοῦν οἰκισμα. Καὶ δικας δ *ν.* *Ναὶ Εἴτε γένετε* μᾶς νεότερος μου εἶναι ματὰ τὴν φλινίαν μᾶς δὲν δύναται νὰ παραδεχθῶ, διτε εἶναι ἀνώτερος ἐμοῦ ματὰ τὸν παταρτιεμόν.

Πᾶς συρβαῖνει λοικὸν νὰ διάρχῃ αὐτῇ ἡ ἀνιεστῆτης; Διατὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δεινοῦνται μεγαλυτέραν ἐμπιεστοσύνην εἰς τοὺς ξένους ἐκιστήμιονας χαρδ εἰς τοὺς ιδίους εἰδικούς ἀπεισημιένους; *Υπαλλήλους*, τοὺς δικοῖους μᾶλιστα προσλαρβάνει ματόκιν αὐτηρᾶς ἐπιλογῆς; Κατὰ τὴν δύναντας νὰ εἶναι ἀνώτεροι οἱ διάφοροι Κύριοι *Ναὶ Εἴτε γένετε* τῶν Ἑλλήνων Ἐπιμελητῶν; Διατὶ δ, τι μπαγορεύεται εἰς τούτους ἐκιτρέκεται εἰς ἑκείνους, εἶναι μῆκως εύφυεστεροι, σεφώτεροι μᾶς μαλάτερον δικῶν παταρτιεμένοι ἐκιστημονικοί; Εγὼ δικολογῶ, διτε μᾶς *Υπαλλήλος* μᾶς δικιστήμων μᾶς ματὰ πρώτιστον λόγον δις Ἑλλην θλίβορας διὰ τὴν προνοριακὴν ταύτην διάμρισιν τῶν ξένων, ήτες δις Κράτος μᾶς διποβιβάζει.

Άλλα μᾶς ἀκόδι μᾶλλης ἀπόψεως εἶναι ἐκιζήμιοι οἱ περισσισμοὶ διὰ τοὺς Ἑλληνας Ἐπιμελητάς, δικι μόνον ἀκόδι ἀπόψεως γοήτρου. Διότι οὕτω δὲν δύναται *ν' ἀνακτυχῇ* αὐτοτελῆς ἀρχαιολογικῆς *Ἐκιστήμη* εἰς τὴν Ἑλλάδα, ήτες νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξυπηρετήσῃ μᾶς ν' ἀναδεῖξῃ τὸν Τέκνον. Εἰμεθα διεσπαρμένοι εἰς τὰ κέρατα τῆς ἐκινητείας οἱ Ἐπιμεληταί μᾶς μένομεν σχεδὸν ἀβοήθητοι μᾶς ἐγνωταλειειρμένοι. Οὕτε μᾶςεια χορηγεῖται εἰς ήμᾶς διὰ τὴν μελέτην μᾶς παραπολούθησιν τῆς Ἐκιστήμης μας εἰς τὰ μεγάλα ἀρχαιολογικαν μᾶς ἐκιστημονικά πέντρα τοῦ Κρά-

τους, οὕτε ναὶ ἄλλη μέριμνα ἔχει ληφθῆ, δύστε νὰ πιθεδηγού-
μεθα ναὶ ν' ἀρτιούμεθα εἰς τὴν εἰδινότητά μας ἐκιστημονι-
νῶς. Επὶ κλέον δὲν δυνάμεθα οὕτε μίαν μειρᾶν ἀνασταψήν νὰ
ἐκιχειρήσωμεν. Πρέκει νὰ γίνωμεν "Ἐφοροι" ναὶ νὰ γηράσωμεν
διὰ νὰ γίνωμεν πατάλληλοι: διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν. Άλλα
καὶ τότε κοίουκανεύματος ή ἐκιφοῖτησις θὰ μᾶς διδάξῃ, ἀν
δὲν ἀρχίσωμεν νὰ συνηθίσωμεν ἀπὸ τώρα;

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι ἐκδρενον ν' ἀπότελε λατωθῶμεν
ἐκιστημονινῶς ναὶ νὰ παταντήσωμεν δικλοῖς διεικερατωταῖς ἐγ-
γρόφως, δικαὶς ἔχει διὰ τοὺς κλεῖστοὺς ἐξ ἡμῶν συμβῆ. Καὶ δ-
ριας δὲν ἔξελέξαμεν μὲ τὴν φιλοδοξίαν πεντήν τὸν ἀρχαιολο-
γινὸν Κλαδὸν. Προσῆλθόμεν εἰς αὐτὸν μὲ ἄλλον ἀνώτερὸν Ζε-
λον παὶ ἐνθουσιασμὸν παὶ πυρίως εἴλινθομεν εἰ τῆς ἀγά-
πης πρὸς τὴν ἐκιστημονινῆν ἐρευναν, πρὸς χάριν τῆς δικοίας
μάλιστα μερινοὶ προσέβημεν παὶ εἰς βαρείας θυσίας. Άλλ' οὐ-
τε εἰς τὸ Κράτος νομίζω συμφέρει νὰ παταντήσωμεν δικλοῖς
γραφεῖς.

"Ἄς μὴ νειρώνεται λοιπὸν δ' ἀνώτερος αὐτὸς ἐνθουσιασμὸς
μας. Εἶναι ἄλλως τε γνωστὸν, δτι τὸ ἀρχαιολογινὸν ἐκάγγελμα
εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς κι-
στούς του, δικτὸς τῆς ἐκιστημονινῆς χαρᾶς. Καὶ εἶναι φυσικὸν
νὰ παταντῷ ἀνυπόφορος δυστυχία η παραμονὴ εἰς αὐτὸν, δταν
καὶ η μοναδινὴ αὐτῇ χαρᾶ μεταβάλλεται εἰς ἀπογοήτευσιν.

"Ἐθεώρησα διοχρέωσιν ν' ἀναφέρω τὸ αἰσθήματά μου δια-
ταῦτα μὲ δλῆν τὴν προσήμουσαν εὐλάβειαν καὶ τὸν σεβασμὸν
εἰς τὸ Σεβαστὸν Ὅπουργεῖον. Διότι τοιαῦτα ἀπογοητεύσεις
αἱ δικοῖαι συγκλονίζουν ψυχινῶς τὸν Ὅπαλληλον, εἶναι ἐκδ-
μενον νὰ ζητιώνουν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δέηρεσίας. Εάν

δὲ δὲν φεθανόρην οὕτω τὰ κράγματα ή ἐδείνυνον ἀδιαφορίαν
ή ἀκένρυπτον τὴν πραγματινότητα, τότε θὰ φρῆν ὅχι μόνον ἀ-
συνεῖδητος ναὶ ἀνειλικρινῆς, ἀλλὰ ναὶ παθ' αὐτῷ ἀκείθαρχος.

Εὐαγγελισμός

δ

Ἐπιμελητήριον Μουσείου Ηρακλείου

